

Uitbreiding van het drachtgebied

Een Deltaplan-achtig project in Zwolle

Ton Thissen

Al geruime tijd voor er ten gevolge van een hernieuwd contact tussen LNV en de Nederlandse imkerij sprake was van het zgn. Deltaplan, bewoog de bijenteeltvereniging Zwolle zich in de richting waarin dit Deltaplan in de toekomst zijn beslag moet krijgen. Minister Gerda Verburg gaat overeenkomstig dit plan gelden beschikbaar stellen voor o.a. het inrichten van akkerranden met drachtplanten ten behoeve van met name de honingbij.

Nou gaat het in Zwolle niet zozeer over akkerranden, eerder over percelen en perceeltjes in eigendom van de gemeente met een bestemming die niet per se agrarisch van aard hoeft te zijn. Op die percelen heeft de Zwolse bijenvereniging al enkele jaren geleden haar zinnen gezet. Toen in 2006 de vereniging 75 jaar bestond en de gemeente Zwolle bij monde van de wethouder groenbeheer een nog niet met name genoemd cadeau in het vooruitzicht stelde, wist de toenmalige voorzitter Otto Cazemier daar wel raad mee. Het cadeau zou vanuit zijn optiek gestalte moeten krijgen vanuit de behoefte van de honingbij en de imkerij: een uitbreiding van het drachtgebied voor bijen.

In concreto betrof en betreft het nog

steeds een bijna een hectare groot perceel aan de Kuyterhuislaan. De bewoners van die laan vonden het inzaaien van het perceel met drachtplanten meteen een goed idee. Ook omdat ze elk jaar weer tegen een hectare maïs aan zaten te kijken.

Toen het contact met de gemeente sluimerde, besloot Otto Cazemier de gemeenteraad toe te spreken over de cadeau-wens van de bijenvereniging met een potje honing voor elk der raadsleden als smeermiddel. Het resultaat: de gemeente heeft het perceel in 2007 klaar gemaakt voor de inzaai van mosterdzaad. Het was een prachtig gezicht. Maar hoe moest dat het jaar daarop? Aan zo'n cadeau zit natuurlijk ook een eind. Het volgend jaar (2008) gebeurde er dus niets. Weer nam Cazemier contact op met de gemeente. De betreffende ambtenaar was niet meer ter plekke, zijn vervanger niet op de hoogte maar wist wel te vertellen dat het project te duur was om voortgezet te worden. Het inzaai gebeuren beliep al zo'n €1.800,- aan grondbewerking en zaaizaad en het verlies aan pacht bedroeg €400,-. "Dus dat doen we zo niet meer", was de ambtelijke conclusie. "Wel kunnen jullie om niet over het perceel blijven beschikken, als je dat wilt".

"Heel mooi allemaal", zegt Cazemier,

"maar waar halen we het geld vandaan voor de bewerking van de grond, voor de aanschaf van het zaad en voor het inzaaien ervan? Dat kunnen we als imkervereniging met 40 leden niet opbrengen". Dus terug naar de gemeente. Nu evenwel naar het college van burgemeester en wethouders met het verzoek om subsidie. De wethouder groenbeheer zegde €600,- toe voor het jaar 2009.

Collecte

Onderwijl had Jaap van Slageren de bewoners van de Kuyterhuislaan in stelling gebracht. Het is immers altijd goed meer ijzers in het vuur te hebben. In een brief legde hij hun de situatie uit en vroeg ze om een geldelijke bijdrage die ervoor zou zorgen dat hun het maïsveld van weleer bespaard bleef. De actie leverde zo'n €300,- op. Toen Jaap zich ook nog kon verzekeren van de medewerking van een plaatselijk loonbedrijf met aandacht voor de natuur in de brede zin van het woord – frezen en inzaaien zou de vereniging de kop niet gaan kosten – was de kar al een flink eind in de goede richting getrokken. Voor het zaadmengsel werd het Bijenhuis benaderd: €350,-! Toen de gemeente Zwolle het in het vooruitzicht gestelde subsidiebedrag voor 2009 van €600,- ook daadwerkelijk overmaakte, bevond de imkervereniging zich in een financieel riantere positie. Men overwoog daarom de buurtbewoners het door hen opgebrachte bedrag terug te geven, althans een bijeenkomst te beleggen om na te gaan hoe met dit bedrag om te gaan. Dit mede met het oog op de bereidheid van de gemeente Zwolle ook andere percelen ter beschikking te stellen van de imkerij.

foto's Jaap van Slageren

"Heel mooi allemaal", zegt Cazemier, "maar waar halen we het geld vandaan"

Structuur

Tot zover kan men het bovenstaande lezen als het verslag over een toevallig goede samenloop van omstandigheden. Men kan in het succesvol resultaat van deze actie ook een structuur ontdekken. Otto Cazemier formuleert het een en ander als volgt: "Je doet er als lokale of

Buurtbewoners vinden het Inzaaien van het perceel met drachtplanten prachtig omdat ze anders elk jaar weer tegen een hectare maïs aan zaten te kijken

regionale imkervereniging goed aan het intussen geformuleerde Deltaplan als basis te gebruiken voor je activiteiten. Verder zou je de zgn. drie-in-een-bedding-methode moeten hanteren d.w.z. dat op

zijn minst drie instanties in dezelfde richting denken en werken. De gemeente moet serieus bezig willen zijn met haar milieubeleidsplan; de inwoners moeten zich willen scharen achter de plannen van

initiatiefnemers uit hun midden op het gebied van duurzaamheid, groen, biodiversiteit e.d.; de imkervereniging moet zich bij voortduring de nodige inspanning getroosten tot het nemen van initiatieven en het ontwikkelen van acties. Enkele kanttekeningen hierbij: vermijd zo mogelijk het ambtelijk niveau en richt je rechtstreeks tot de raad van de gemeente en/of het college van burgemeester en wethouders. Probeer op korte termijn via de gemeente ook de provincie bij je activiteiten te betrekken, zoals dat bv. in Drenthe gebeurd is. Laat tenslotte medeburgers zien dat de wereld er qua natuur er een stuk fraaier uit kan zien vanuit de ogen van de honingbij. Als oud-raadslid denk ik dat heel wat gemeenten in Nederland over allerlei perceeltjes beschikken die voor deze aanpak in aanmerking komen. Tegen de imkerverenigingen in die gemeenten zou ik willen zeggen: ga erop af. Er kan ook op kleine schaal iets groots verricht worden".

Buitensnippers

Astrid Schoots

Slimme wespen sterven eerder

De wespentrainer Dr. Michaël van den Berg ontdekte, dat wespen die goed kunnen leren, grotere hersenen hebben dan de langzamer lerende soortgenoten. Het gaat hier om sluipwespen van de soort *Cotesia glomerata*. De mogelijkheid tot sneller leren kost echter wel veel energie, zodat deze wespen korter leven. Van den Berg promoveerde op een studie naar de geheugenvorming van deze wespensoorten. De *C. glomerata* soorten leren van nature tamelijk snel, vaak is er maar één leerervaring nodig om iets te kunnen opslaan. Maar binnen dit hogere leertempo zijn toch verschillen, zodat de onderzoeker die natuurlijke variatie gebruikte om twee wespenlijnen te kweken: een snellere en een langzamer lerende lijn. Binnen enkele generaties ontstond al een significant verschil, wat zelfs ook zichtbaar werd in verschillen in hersen-omvang.

Daarnaast bleek dat de wespen met de grotere hersenmassa ook sneller stierven. Dit verschijnsel noemt men *trade-off*: een verschuiving van de investering van energie. De sneller lerende wespen moeten een 'energetisch duur brein' onderhou-

den; de energie hiervoor gaat ten koste van de levensduur.

Desondanks sterven deze wespen niet uit, wat volgens Van den Berg evolutionair goed verklaarbaar is, omdat snel leren ook loont.

De sluipwesp *C. glomerata* legt haar eitjes in de rupsen van het groot koolwitje. Dit koolwitje legt de eitjes meestal op (spruit)koolblad, en bovendien in grote getale bij elkaar. De wesp komt af op de koolgeur van het door de vele rupsen aangevreten blad. De geur van de plant heeft dus een grote voorspellende waarde voor het aantreffen van rupsen om eieren in te leggen, en vormt zo een leerprikkel voor de wesp tot een 'geheugen op maat'.

Resource Weekblad voor Wageningen UR, 2 juli 2009

'Bee my wife'

Stoere mannen met bijenbaarden hebben we vaker gezien, al zal ik er nooit aan wenen, maar deze vorm van bijenbekleding wilde ik u niet onthouden. Onder de toepasselijke titel van een 'romantische bruidloft met wat prikkels' wordt op diverse websites beschreven hoe een chinees koppel, dat al twintig jaar hartstochtelijk

bijen houdt, hun huwelijksdag samen met hun geliefde bijen wilde vieren. Li Wenhua en Yan Hongxia zijn beiden enthousiaste bijenhouders die in Noord-China werken voor het Nanhu-bosdistrict. Ondanks het feit dat de meeste gasten op hun bruiloft flinke afstand hielden, waren ze toch verrukt over hun bruidskostuum: een dikke laag bijen over huid en kleding heen. Meneer Li vertelde dat deze keuze na twintig jaar bijenhouden voor hem vanzelfsprekend was. Mevrouw Yan voegde toe dat, ondanks haar jarenlange werken met bijen, dit toch een hele nieuwe ervaring was voor haar: een levend en op de huid bewegend bruidskleed.

24 juli 2009 www.ananova.com